

Aalborg Kommune – Børneliv i sund balance

Indbyggertal	Ca. 219.500
Mål	Formålet med Børneliv i sund balance er at styrke eksisterende indsatser samt udvikle og afprøve nye indsatser, der fremmer, at forældre, kommunale aktører og lokalsamfund sammen gør en positiv forskel for, at flere børn trives, spiser sundere og er fysisk aktive.
Målsætninger	<ul style="list-style-type: none"> » Leg og bevægelse sammen » Sund mad og drikke sammen » Oplevelser og nærhed sammen
Steder	Farstrup, Vestbyen, Aalborg SØ og Nørresundby
Målgrupper	Børn 0-10 år og deres familier.
Politiske udvalg	<ul style="list-style-type: none"> » Børne- og Undervisningsudvalget. » Sundheds- og Kulturudvalget. » Tilsagnsskrivelsen om at indgå i indsatsen er underskrevet af borgmesteren.
Kommunal organisering	<p>Børneliv i sund balance i Aalborg Kommune er forankret i 'Chefgruppen sundhed', som består af niveau 2 chefer fra forvaltningerne Senior og Omsorg, Job og Velfærd, Børn og Unge samt Sundhed og Kultur.</p> <p>Derudover er der nedsat en operationel styregruppe med ledere fra Børn og Unge samt Sundhed og Kultur.</p>
Lokal organisering	Lokale netværksgrupper på tværs af sundhedsplejen, dagtilbud, skole, foreningsliv, boligsociale helhedsplaner og erhvervsliv. Den lokale organisering har udviklet sig på baggrund af møder initieret af kommunens projektleder til egentlige lokale netværk, der mødes jævnligt.
Data	<p>De fire lokalsamfund er valgt på baggrund af</p> <ul style="list-style-type: none"> » Forekomst af overvægt blandt børn i lokalområdet (sundhedsplejedata) » Større andel af familier med begrænsede ressourcer (data fra skolerne) » Interesse fra den lokale skole i at være med » Viden om lokale ressourcer, f.eks. et aktivt foreningsliv, der kan udvikles yderligere <p>Der er lavet karakteristik af hvert lokalområde, som indeholder antal indbyggere i lokalområdet, antal nyfødte, skolen, dagtilbud, foreningsliv, idrætsfaciliteter, grønne områder og legepladser, boligforhold og mulighed for aktiv transport.</p>
Indsatsbeskrivelse	<p>Sundhedspleje, daginstitutioner og skoler udvikler og implementerer nye konkrete handlinger og aktiviteter, der er med til at løfte målsætningerne.</p> <p>F.eks. skal dagtilbuddene arbejde med følgende principper:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vi er nysgerrige på, hvor maden kommer fra, og vi er modige på at smage nyt. 2. Vi sætter sunde rammer for maden og måltiderne i hverdagen, og når der er fest - sammen med forældrene. 3. Børnene oplever glæde ved at udfordre kroppen og får pulsen op hver dag. 4. Børnene 'går' i dagtilbud og kan cykle, når de begynder i skole. 5. Vi samarbejder med lokalsamfundet og forældrene om sjove og gode oplevelser for børnene. 6. Vi undersøger og bruger naturen omkring os, og børnene er ude hver dag. 7. De voksne går forrest for at fremme børnenes trivsel og sundhed. <p>Derudover vil hele lokalsamfundet blive inddraget i at samarbejde på tværs af kommunale, private og frivillige aktører med henblik på at igangsætte initiativer og aktiviteter for målgruppen for at sikre et børneliv i sund balance.</p>

Eksempler på aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> » Sundhedsplejen afprøver en proaktiv indsats til sårbare familier. » Sundhedsplejen styrker besøg til familier med børn i alderen 4-6 mdr. med ekstra fokus på tumlelege, skærmtid samt brug af lokalområdet. » En børnehave har etableret samarbejde med den lokale cykelhandler for at sætte fokus på trafiksikkerhed. » Flere skoler og børnehaver samarbejder med det lokale foreningsliv om besøg og målgruppetilpassede aktiviteter. » Vuggestuer, børnehaver og skoler anvender nærhedscirklen, som er et grafisk kort over hvert lokalområde, som hver skole og daginstitution anvender for at blive nysgerrig på, hvad der er i lokalområdet. Derudover anvendes det også til at oplyse forældre om, hvad der kan forefindes lokalt. » En skole har omlagt skoleskema, så det nu er muligt at rykke undervisningen udendørs. » En skole har indgået samarbejde med den lokale fødevarerbutik om bekæmpelse af madspild og sund kost. » Alle fire områder afholdes årligt en festival på tværs i hvert lokalområde med fokus på de tre målsætninger.
Ressourcer	Kommunen medfinansierer projektleder samt bidrager til kommunale aktørers projektdeltagelse og implementering af aktiviteter, der ligger udover kommunens almindelige udvikling og drift. Nordea fonden støtter Børneliv i sund balance, herunder også KL's understøttelse af indsatsen i kommunerne.
Varighed	2020-2024 Herefter har Aalborg Kommune forpligtiget sig til at arbejde med målsætningerne i yderligere fem år.
Kontaktperson	Projektleder Kristina Thitgaard Poulsen, mail: kristina.thitgaard@aalborg.dk

Aalborg Kommune – Børneliv i sund balance

Børneliv i sund balance er initieret af 'Center for forebyggelse i praksis' i KL, og Aalborg Kommune fik muligheden for at være en del af indsatsen i 2020. Børneliv i sund balance blev drøftet i den daværende politiske og administrative ledelse i Sundheds- og Kulturforvaltningen, Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og i Skoleforvaltningen. Der var stor tilslutning på tværs af forvaltningerne, og det blev besluttet at Aalborg Kommune, med rådmændenes godkendelse og borgmesterens underskrift, gerne vil forpligte sig til at arbejde med Børneliv i sund balance, først i en 5-årig projektperiode, og efterfølgende i yderligere 5 år, hvor der fortsat holdes fokus på målsætningerne.

Børneliv i sund balance har et stærkt ophæng i Aalborg Kommunes tværgående sundhedspolitik. Der arbejdes i indsatsen med tre ud af fire pejlemærker i politikken⁴⁴:

- Sunde rammer. Her står der blandt andet: *'at der i kommunale institutioner, skoler, legepladser mv. skal være nem adgang til sund mad og drikke'*.
- Lighed i sundhed. Her står, at der arbejdes i to spor: *'Generel forebyggelse udgør det ene ben i indsatsen mod ulighed i sundhed, en opgave der kræver samarbejde på tværs af de kommunale velfærdsområder. Det andet ben er en mere specifik indsats rettet mod den målgruppe, som mærker konsekvenserne af den sociale ulighed i sundhed'*.
- Sundhed i fællesskab. Her nævnes, at Aalborg Kommune ikke kan styrke folkesundheden alene, og derfor ønsker at indgå partnerskaber med alle typer af aktører udenfor kommunen. Desuden står der, at kommunen har mulighed for at arbejde systematisk med forebyggelse og sundhedsfremme i kommunens daginstitutioner og skoler. Afslutningsvis står der under pejlemærket Sundhed i fællesskab, at Aalborg Kommune vil understøtte aktiviteter og meningsfulde fællesskaber i både land og by – i tæt samspil med lokale kræfter.

Det var ikke svært for politikerne at sige ja til at indgå i Børneliv i sund balance. Kommunen får på den måde konkrete erfaringer med at styrke børns sundhed og trivsel ved at arbejde systematisk med sundhedsfremme i kommunens daginstitutioner og skoler og i samspil med lokale kræfter i lokalsamfund, hvor der bor flere borgere med sociale udfordringer end i andre dele af Aalborg Kommune.

Aalborg Kommune har gode erfaringer med decentrale social- og sundhedsindsatser samt samarbejdet med øvrige lokale aktører i mindre ressourcestærke lokalområder i kommunen. Derfor er det naturligt at arbejde med en indsats, der er lokalsamfundsbaseret. Lige nu er der yderligere to projekter i Sundhedsstrategisk sekretariat, som også baserer sig på at engagere lokalsamfundet til at samarbejde om at styrke sundhed og trivsel lokalt.

” Vi har et stærkt fundament for at arbejde lokalsamfundsbaseret, som de andre forvaltninger også køber ind på.

Chef for af sundhedsstrategisk sekretariat, Aalborg Kommune

Formålet med Børneliv i sund balance er at styrke eksisterende indsatser samt udvikle og afprøve nye indsatser, der fremmer, at forældre, kommunale aktører og lokalsamfund sammen gør en positiv forskel for, at børn trives, spiser sundere og er fysisk aktive, hvilket yderligere vil fremme en sund vægtudvikling hos børnene. I Aalborg Kommune er man knap så fokuseret på børnenes vægtudvikling, da det er et langt sejt træk, som nok ikke kan ses efter bare 5 år. Her er både poli-

tikere og det administrative ledelsesniveau mere interesseret i den kapacitetsopbygning, der sker i lokalsamfundene, hvor alle aktører arbejder sammen om at skabe rammer og aktiviteter, der styrker børns sundhed og trivsel.

” *Det er mere de lokale indsatser, vi får lavet, der kommer til at afgøre, om projektet har haft succes eller ej. Det er det bæredygtige samarbejde og synergien i hvert lokalområde der har størst betydning.*

Projektleder, Børneliv i sund balance

Hvad er Børneliv i sund balance?

Børneliv i sund balance⁴⁵ er bl.a. inspireret af erfaringer fra Amsterdam (Amsterdam Healthy Weight Programme), hvor alle relevante voksne i et lokalområde har arbejdet sammen om at styrke børns sundhed og trivsel og derigennem har stoppet en negativ vægtudvikling⁴⁶. Fokus flyttes således fra det enkelte barn til, hvordan de voksne omkring barnet kan tage et fælles ansvar for at gøre det let og attraktivt at spise sundt, bruge kroppen aktivt og være en del af fællesskabet.

Indsatsen tager sit udgangspunkt i eksisterende indsatser i sundhedspleje, dagtilbud, skoler, foreninger og andre lokale aktører, som allerede bidrager til at fremme børns muligheder for at spise sundt, være fysisk aktive, trives i fællesskaber og holde en vægt i balance. Samtidigt er der brug for at tænke nyt og styrke rammerne i forhold til at nå børn og familier med færre sociale og økonomiske ressourcer, så flere børn får en god og sund start på livet. I indsatsen udvikles derfor nye og styrkede indsatser baseret på bedste viden.

Børneliv i sund balance er nationalt ledet af Center for forebyggelse i praksis, og har deltagelse af 10 lokalsamfund fordelt på tre kommuner. På tværs af de tre kommuner er der udviklet forskellige modeller, principper og rammer, som kommunale aktører fra de valgte lokalområder, har været med til at udvikle. De forskellige elementer er i skrivende stund ved at blive afprøvet i praksis i de deltagende arenaer i kommunerne: sundhedsplejen, daginstitutioner, skoler og lokalsamfund som helhed, hvor foreninger, erhvervsliv og andre aktører bliver inddraget. Her vil der

være interventioner i hver arena og på tværs i de enkelte lokalsamfund, som alle er med til at gøre en positiv forskel indenfor de tre målsætninger i Børneliv i sund balance: Leg og bevægelse sammen, Sund mad og drikke sammen samt Oplevelse og nærhed sammen.

I Aalborg Kommune har man i den første del af projektperioden primært haft fokus på kompetenceudvikling, handlinger og koordinering i de kommunale arenaer; sundhedsplejen, vuggestuer, børnehaver og skoler. Der er nu taget hul på, hvordan foreningslivet og andre aktører i lokalsamfundene kan være med til at løfte målsætningerne. Der er etableret lokale netværksgrupper som mødes jævnligt, primært på tværs af de kommunale aktører i tre af lokalområderne, hvor det fjerde lokalområde fra start har haft møde på tværs af kommunale og frivillige aktører. Næste skridt bliver at involvere forældrene i de indsatsområder, der vedrører dem. I et lokalområde er der afholdt fælles møde på tværs af forældrebestyrelser, der er knyttet til kommunale institutioner. I andre lokalområder vil man også inddrage de boligsociale helhedsplaner, der har kontakt til andre forældretyper end dem, der sidder i forældrebestyrelser.

Organisering: Chefgruppen sundhed og en operationel styregruppe

I Aalborg Kommune har man på strategisk niveau etableret et forum, der kaldes Chefgruppen sundhed. Den består af alle 'niveau 2'-chefer i forvaltningerne Senior og Omsorg, Job og Velfærd, Børn og Unge samt Sundhed og Kultur. Gruppen har bl.a. til formål at beslutte og koordinere tværgående strategiske indsatser på sundhedsområdet internt i Aalborg Kommune i relation til Aalborg Kommunes sundhedspolitik. Under Chefgruppen sundhed er der nedsat en tværgående gruppe på konsulentniveau i de førnævnte forvaltninger til at understøtte det tværgående arbejde på sundhedsområdet.

Chef for sundhedsstrategisk sekretariat vurderer, at Chefgruppen sundhed samt den nedsatte konsulentgruppe er en stærk medvirkende årsag til, at der er så stort et ejerskab til kommunens sundhedspolitik på tværs af forvaltningsområder

i Aalborg Kommune, og at det tværfaglige samarbejde er helt naturligt i konkrete indsatser.

” *Jeg tror, det er en del af kommunens DNA. Der bliver ikke stillet spørgsmål til, om det er en god idé at arbejde med sundhed på tværs.*

Chef for Sundhedsstrategisk Sekretariat, Aalborg Kommune

Børneliv i sund balance er forankret i Chefgruppen sundhed for at sikre ledelsesmæssigt ejerskab og opbakning samt tværgående koordinering.

Derudover er der nedsat en operationel styregruppe knyttet til Børneliv i sund balance. Den består af ledere fra de involverede forvaltninger; Børn og Unge samt Sundhed og Kultur. Den operationelle styregruppe skal medvirke til at udpege lokale ledere og medarbejdere, der skal deltage i udviklingsworkshops og temadage, koordinere og understøtte projektets gennemførelse i egen forvaltning, sikre koordinering, prioritering og forankring på tværs af organisationen og sikre fremdriften i projektet. Den operationelle styregruppe mødes fire gange om året, men i praksis drøfter projektlederen ofte emner bilateralt med styregruppemedlemmerne, så der kan tages beslutninger ind i mellem de planlagte styregruppemøder. Projektlederen vurderer, at det er de helt rigtige mennesker, der sidder i den operationelle styregruppe, både i forhold til at lede ind i deres egen forvaltning og ud lokalt, og til at lede opad i tilfælde af, at det skal besluttes, at Børneliv i sund balance skal implementeres i andre institutioner og skoler eller lokalsamfund

” *Det er en ret flad struktur, hvilket gør det uformelt og effektivt.*

Projektleder, Børneliv i sund balance

Samme indsats i forskellige typer af lokalsamfund

I Aalborg Kommune deltager 4 lokalsamfund, afgrænset ved de eksisterende skoledistriktsgrænser; Farstrup, der er et landsbysamfund med én skole, én daginstitution, én købmand,

én forening etc. Derudover deltager 3 andre lokalsamfund, som er mere bynære og knap så afgrænsede som et landsbysamfund; Vestbyen, Aalborg SØ og Nørresundby. I Aalborg centrum er der f.eks. 174 registrerede foreninger, hvor mange er lokalt placeret i lokalområdet Vestbyen, men det er ikke alle, som er lokalt forankrede. Her kommer borgere fra hele Aalborg for at dyrke foreningsidræt. I to af lokalsamfundene er der boligsociale helhedsplaner, der indgår i samarbejdet med Børneliv i sund balance.

De fire lokalsamfund er valgt på baggrund af viden om, at der i området bor mange børn med overvægt (sundhedsplejedata) og familier med begrænsede ressourcer (data fra skolerne). Derudover har det været vigtigt, at der var interesse fra den lokale skole i at være med. Kendskab til, at der i områderne findes lokale ressourcer, f.eks. et aktivt foreningsliv, der kan udvikles yderligere, har også været medvirkende til udvælgelse af lokalsamfund.

Der er lavet en karakteristik af hvert lokalområde, som beskriver antal indbyggere i lokalområdet, antal nyfødte, skolen, dagtilbud, foreningsliv, idrætsfaciliteter, grønne områder og legepladser, boligforhold og mulighed for aktiv transport.

Selvom Børneliv i sund balance er en indsats for alle børn og deres familier, og ikke en specifik indsats for de børn, der er overvægtige, så adresserer man dog problematikken omkring ulighed i sundhed ved at vælge lokalsamfund, der er mere udfordrede i forhold til børn med overvægt og familier med begrænsede ressourcer.

På daginstitutionsområdet valgte ledelsen hvilke vuggestuer og børnehaver i det pågældende skoledistrikt, der skulle deltage. Det er altså ikke alle daginstitutioner i det enkelte skoledistrikt eller lokalsamfund, der deltager i Børneliv i sund balance. Det drejer sig om 13 daginstitutioner i alt.

Børneliv i sund balance består som beskrevet af nogle aktiviteter og handlinger, som skal omsættes i forskellige kontekster. Det stiller store krav til projektledelsen at have en områdesensitivitet

med i processerne. Det kan både handle om antallet af civilsamfundsaktører i lokalsamfundet, det kan også handle om kulturen for samarbejde på tværs af kommunale aktører, og det kan handle om konkrete erfaringer for at samarbejde på tværs af kommune og civilsamfund helt lokalt.

I landsbysamfundet har den lokale idrætsforening og købmand været med fra start i de tværgående møder med de kommunale institutioner, fordi de allerede har en stærk tradition for at samarbejde. Samtidig er der tætte relationer mellem nogle af civilsamfundsaktørerne. Eksempelvis er et bestyrelsesmedlem i børnehaven i familie med et medlem af skolebestyrelsen. Her har den pædagogiske leder i daginstitutionen taget en del af den lokale tovholderrolle, og indkalder til nogle af de lokale tværgående møder, hvor de drøfter, hvad de sammen kan gøre for at styrke børns sundhed og trivsel i lokalområdet. Her bliver projektlederen mindre central. I ét af de andre lokalområder har der været 3 tværgående møder med lokale kommunale aktører, og her er der ikke nogen, der endnu har taget del i tovholderrollen. De har mange idéer, som endnu ikke er omsat til konkret handling. Her har projektlederen derfor en lidt mere understøttende funktion.

” *For mig er det vigtigste at tænke bæredygtighed på sigt. Bæredygtighed, lokalt ejerskab og forankring lokalt. Derfor skal indsatsen kunne tilpasses lokalområderne.*

Projektleder, Børneliv i sund balance

Projektledelse der skaber lokalt ejerskab

Projektlederen er ansvarlig for at koordinere og drive indsatsen i alle fire lokalområder, og selvom hun ikke fysisk arbejder i de lokalsamfund, har hun en tæt kontakt til de forskellige aktører, bl.a. fordi hun, i opstartsfasen, valgte at være i praktik i de forskellige arenaer. Hendes væsentligste opgave er at understøtte de lokale aktører i at omsætte rammerne i Børneliv i sund balance til konkrete handlinger til gavn for de lokale børns sundhed og trivsel. Hun beskriver selv sin rolle på følgende måde:

” *Min rolle er at gå ind og understøtte, hvor der konkret er behov for understøttelse. Så det handler hele tiden om, hvad er der behov for i den enkelte situation eller i det enkelte lokalområde, men med et øje for at styrke kompetencen lokalt ift. bæredygtighed på sigt.*

Projektleder, Børneliv i sund balance

Hun har hele tiden overvejelser om, hvornår hun skal gå ind og understøtte, og hvornår hun skal tage mere over og drive processerne fremad. Det kan helt konkret handle om overvejelser i forbindelse med et referat af et netværksmøde i lokalsamfundet. Hvad sker der, hvis hun siger, at det kan hun godt lave, tager hun så ejerskabet fra dem og sender signaler om, at projektlederen er styrende for denne del. Hun har lavet forventningsafstemninger på et overordnet niveau med de enkelte aktører om rollefordelingen i forhold til de indsatser, der er i de forskellige arenaer, men der sker noget andet, når de forskellige aktører samles på tværs. Det er vanskeligere at afkode, hvem der har og tager hvilke roller i det tværor-ganisatoriske samarbejde lokalt.

Hensigten er, at det tværgående samarbejde på sigt skal være selvkørende, og derfor er den vigtigste opgave for projektlederen at klæde aktørerne på til at kunne det og finde en form, der fungerer i de forskellige lokalområder. Projektlederen

har til en start inviteret en række lokale aktører ind til de første tværgående møder lokalt. Hvis de ude lokalt ikke synes, at det er de rigtige, der deltager, så er det vigtigt, at de i lokalområderne selv beslutter, hvem der skal være med for, at der kommer til at ske noget på tværs i lokalsamfundet. I ét af områderne er der f.eks. en tovholder fra den boligsociale helhedsplan med. Et andet sted ønsker de, at det ikke kun er lederne fra de kommunale institutioner, der er med. Der skal også være medarbejdere repræsenteret. Det er med til at skabe et ejerskab lokalt.

” *Det er vigtigt at de lokale netværksgrupper er sammensat, så det giver mening lokalt. Jeg har taget teten og defineret deltagerne på netværksmøderne fra start, men vi har løbende en drøftelse lokalt, om der er andre i lokalområdet som skal inviteres med. Det kan jo både være faste deltagere men også deltagere, som inviteres ind en enkelt gang eller hver anden gang osv.*

Projektleder, Børneliv i sund balance

I nogle områder understøtter hun meget og bliver også nogle gange nødt til at tage teten for, at der sker noget. I andre områder bliver hun mere inviteret ind, når de ønsker hendes bistand.

Supersetting – først kommunale arenaer og så foreningslivet

I Børneliv i sund balance arbejdes der igennem arenaer eller settings i lokalområderne for at styrke børns sundhed og trivsel:

- I daginstitutionerne er der på tværs af kommunerne udviklet 7 principper, som indeholder konkrete rammer for, hvordan de tre målsætninger (Leg og bevægelse sammen, Sund mad og drikke sammen samt Oplevelse og nærhed sammen) kan omsættes i institutionen og lokalsamfundet. Eksempler på principperne er: *'vi sætter sunde rammer for maden og måltiderne i hverdagen og når der er fest - sammen med forældrene', 'børnene 'går' i dagtilbud og kan cykle, når de begynder i skole' og 'vi samarbejder med lokalsamfundet og forældrene om sjove og gode oplevelser for børnene'.*
- Sundhedsplejen har særlig fokus på de tre målsætninger i deres besøg hos alle familier i lokalområderne og ved særlige indsatser, proaktive opringninger og ekstra besøg målrettet udvalgte familier med henblik på at understøtte amning og sund mad, motorik og bevægelse samt oplevelser i lokalområdet.
- Skolerne og SFO'erne skal lave en handleplan med initiativer, der er med til at løfte de tre målsætninger. Det drejer sig f.eks. om konkrete aktiviteter, der kan sikre, at alle børn bevæger sig minimum 45 minutter om dagen, at børn spiser og drikker sundere og får handlekompetencer til at træffe sunde valg, og at skolen samarbejder med forældre og øvrige aktører om at skabe gode oplevelser for børnene.
- Lokalsamfundet som arena betyder, at der skal arbejdes på, at flere børn bliver aktive i foreningslivet, at det lokale erhvervsliv tager et medansvar for at det er nemt, attraktivt og sjovt for børnefamilierne at være fysisk aktive og spise sundere, at frivillige, foreninger og erhvervsliv skaber flere sunde og forskelligartede fællesskaber for børnefamilier, og at der skabes en årlig lokal Børneliv i sund balance-festival, hvor alle aktører byder ind.

Indledningsvist har der primært været fokus på udviklingsprocesser, kompetenceudvikling og handlinger i hver enkelt setting i lokalområderne i Aalborg Kommune. Fremadrettet vil der være fokus på samspillet og koordinationen mellem de forskellige settings, så den samlede mængde af ressourcer og aktiviteter arbejder i samme retning og opnår bedre resultater.

Indsatser i en supersetting-tilgang bør være integrerede, deltagelsesorienterede, empowerment-opbyggende, kontekstfølsomme og vidensbaserede (Se kapitlet Planlægningsmodeller).

Børneliv i sund balance i Aalborg Kommune arbejder med disse principper på følgende måde:

Integration: *I supersetting-tilgangen er det væsentligt med koordination og samkøring af aktiviteter, der relaterer til hinanden ift. anvendte metoder, målgrupper og timing. Integration handler om at tilpasse projektet de værdier, tilgange, procedurer, strukturer og kulturer, der eksisterer i etablerede organisationer i lokalsamfundet, og at aktører bliver inddraget tidligt i processen.*

Projektlederen har en vigtig rolle i Børneliv i sund balance i forhold til at koordinere og samkøre de mange forskellige arenaer, aktører, handlinger og aktiviteter i indsatsen, hvor det er væsentligt, at der arbejdes på tværs i lokalsamfundet. Børneliv i sund balance har tilpasset rammerne for indsatsen til de rammer, som kommunale organisationer i forvejen skal arbejde med som eksempelvis de pædagogiske læreplaner og kravet om 45 minutters bevægelse i skoletiden. Her har aktørerne været inddraget i at udvikle disse rammer og mulige tiltag, der kan udfylde rammerne. Derudover tilpasses organiseringen, timingen og aktiviteterne til de enkelte lokalsamfund.

Deltagelse: *I supersetting-tilgangen fordrer sundhedsfremmende initiativer høj deltagelse fra borgere og lokale aktører i udviklingen, implementeringen, monitoreringen og evalueringen af interventionen.*

Udvikling af indsatser og gennemførelse af Børneliv i sund balances aktiviteter foregår i et tæt samarbejde med ledere og medarbejdere fra de tre deltagende kommuner og Center for Forebyggelse i praksis. Fra Aalborg Kommune er det ikke alle involverede kommunale aktører, der har kunnet deltage i udviklingsprocesserne. Derfor har det været en stor opgave at viderefordre tanken bag og indholdet i de forskellige rammesættende elementer, der er udviklet på temadage sammen med de øvrige kommuner. Civilsamfundet har indtil videre primært været deltagende i den ene festival, der er afholdt i de fire lokalområder. Derudover er der foreningsrepræsentanter med til de tværgående lokale møder i ét af lokalområderne, og i andre lokalområder er foreningslivet først ved at blive inviteret ind for at drøfte, hvordan de konkret kan deltage i indsatsen. Forældrene er foreløbig inddraget i ét af lokalområderne via institutionsbestyrelserne i området. Børnene og forældre i de øvrige lokalområder har ikke været deltagende i selve udviklingen af initiativer endnu.

Handlekompetence: *I supersetting-tilgangen arbejdes der med at fremme forandringer igennem respektfuld dialog mellem mennesker og samtidig øge viden, opbygge kompetence og erhverve erfaringer. I dette samspil kan borgernes handlekompetence styrkes.*

Børneliv i sund balance arbejder primært med at øge viden, opbygge kompetencer og erhverve erfaringer blandt de kommunale medarbejdere. Dermed kan de være med til at igangsætte handlinger og aktiviteter, der kan styrke børnenes og familiernes handlekompetencer til at skabe forandringer i eget liv, og dermed øge sundhed og trivsel.

Kontekst: *Indsatser baseret på supersetting-tilgangen bør afspejle den kontekst, som borgerne lever i. Det gælder både den sociale kontekst, som mennesker færdes i lokalt samt samfundets mere strukturelle kontekst.*

Lokalsamfundsindsatsen i Aalborg tager højde for den lokale kontekst, ved at arbejde med forskellige processer og tempi i de forskellige områder. Projektlederen tager hensyn til lokale behov og ønsker, så det er de lokale kulturer for samarbejde og det lokale engagement, der driver udviklingen. På den måde tages der også hensyn til, at borgerne i de involverede lokalsamfund er forskellige. Børneliv i sund balance tager på den måde udgangspunkt i de eksisterende strukturer i den offentlige sektor og i civilsamfundet.

Viden: *Supersetting-tilgangen baserer sig på viden og producerer viden ved systematisk at monitorere og undersøge kvaliteterne og effekterne af igangsatte aktiviteter og forløb. Her anbefales det at gøre brug af metoder, hvor målgruppen involveres.*

Børneliv i sund balance baserer sig på den eksisterende viden, der findes i forhold til børns trivsel, sund mad og drikke samt bevægelse. Denne viden leverer Center for forebyggelse i praksis til kommunerne i indsatsen, hvor også forskere inddrages. Syddansk Universitet evaluerer indsatsen med en procesevaluering, der har til formål at belyse og vurdere de faktorer, der har betydning for lokalt engagement og implementering af indsatserne, samt en effektevaluering, der vurderer vægtudvikling blandt børn i lokalområderne i projektet i forhold til vægtudviklingen blandt børn i sammenlignelige lokalområder. Desuden gennemfører Aalborg Universitet en særskilt evaluering af udviklingsfasen i Aalborg Kommune.

Kommunens egne vurderinger af styrker og svagheder ved deres lokalsamfundsindsats

Styrker:

- Kommunalt organisatorisk ejerskab til at arbejde på tværs og lokalsamfundsbaseret.
- Tager udgangspunkt i den lokale kontekst.
- Indsatsen bygger oven på de eksisterende indsatser, strukturer og rammer i de deltagende settings.

Svagheder:

- Nogle af lokalsamfundene er store og har mange frivillige og lokale aktører, hvilket gør det vanskeligt at indgå i et forpligtende samarbejde om et fælles mål.

Gode råd fra Aalborg Kommune til andre kommuner, der vil i gang med at arbejde med lokalsamfund som sundhedsfremmende arena:

- Understøt kun der, hvor der er behov i de enkelte lokalsamfund.
- Hav et godt netværk i kommunen, så man ved, hvem man skal have fat i hurtigt for at rykke på nogle ting.
- Det hele afhænger af tid, sted og kultur, hvordan man skal gribe indsatsen an. Vær derfor nysgerrig og oprigtig interesseret.
- Vær varsom med at kalde det et projekt, da det kan få lokale aktører til at tænke, at det er en kortvarig indsats, som afsluttes, inden man rigtig når at komme i gang.
- Tænk langsigtet.
- Koordiner forskellige indsatser i et lokalområde og hægt sig på det, der er i forvejen derude.
- Tænk afgrænsning ind i lokalsamfundsindsatsen. Hvis det bliver for stort et område, så kan man risikere at miste den lokale oplevelse af at ville gøre noget for 'vores' børn.

